

Redresarea si pandemia, corectia macro si ratingul Romaniei

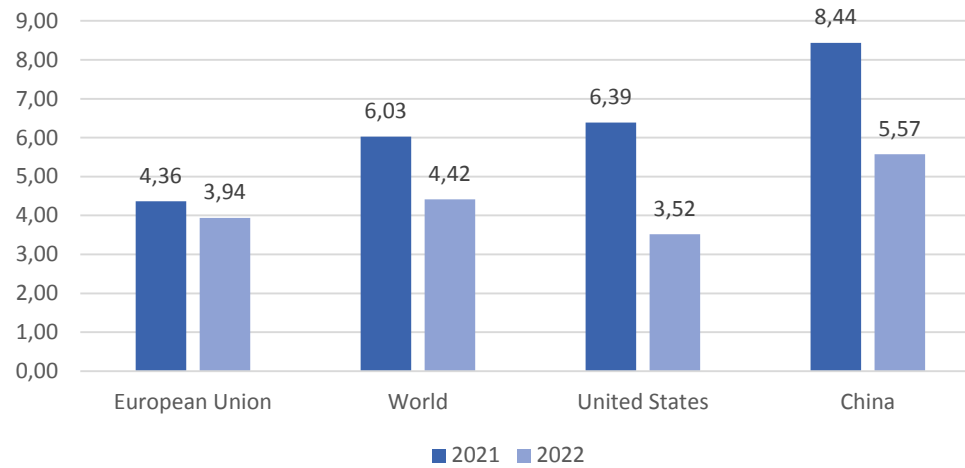
Daniel DAIANU

*Reuniunea mediului de afaceri
Bucuresti, organizare COFACE, 21 aprilie 2021*

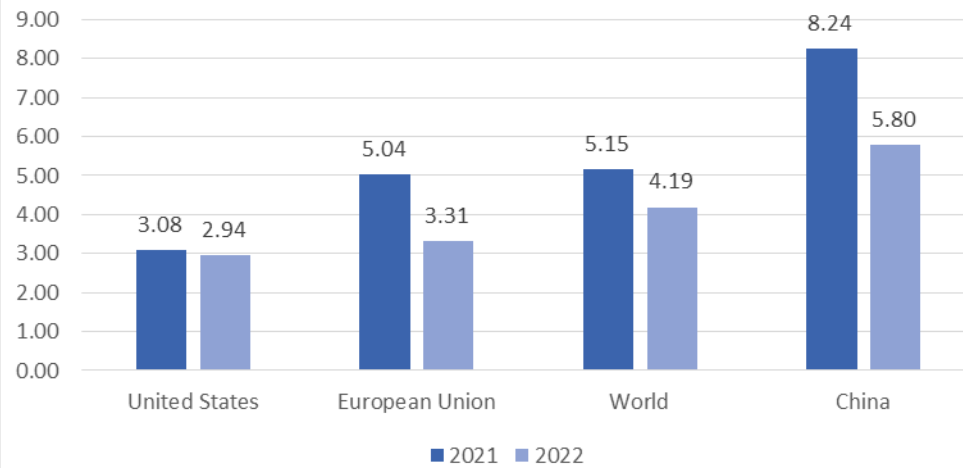
Context general (1)

- Ratingul de la S&P si care urmeaza (Moody's, Fitch): debut corectie macroeconomica...
- Vaccinarea si regulile sunt cheia pentru redresare solida (Israel, UK)
- Redresare forte in SUA; Europa, roll-out mai lent...(IMF forecasts)
- Planul Biden (2,25 trillionUSD, 10% PIB) si Planul European (750 billion euro, 5% PIB)= schimbare de paradigma (politica industrială, infrastructura, climate change, consideratii geopolitice)
- *Age of pandemics* (U. von der Leyen), extreme events/climate change; reducerea sprijinului legat de pandemie scade, dar statul ramane...!
- Necesare sisteme mai resiliente, VERSATILE (buffers, back-ups); bugete mai robuste, spatiu fiscal
- Tensiuni geopolitice, zanganait de arme aproape de granita estica a Romaniei
- Un nou “razboi rece”, un alt multilateralism....

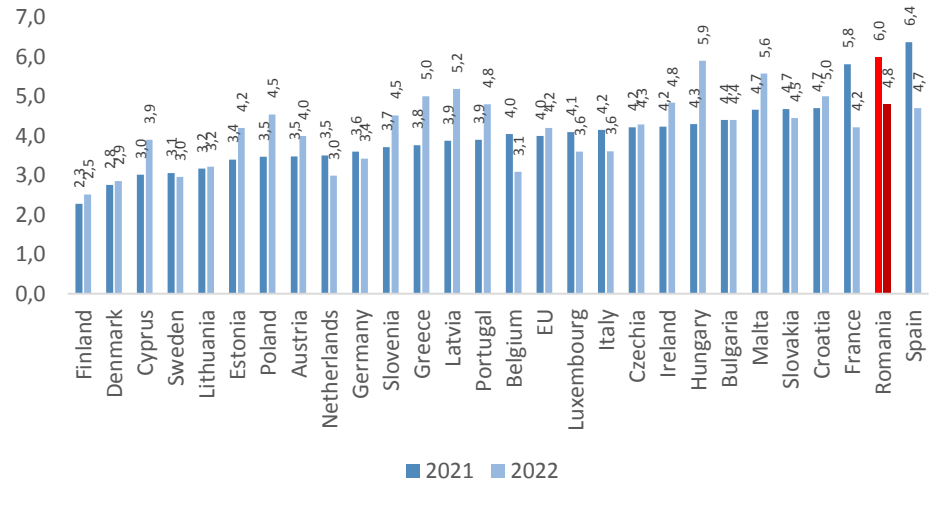
GDP growth IMF forecasts Spring 2021

GDP growth autumn 2020

Creșterea economică în țările UE în 2021 și 2022, WEO April 2021

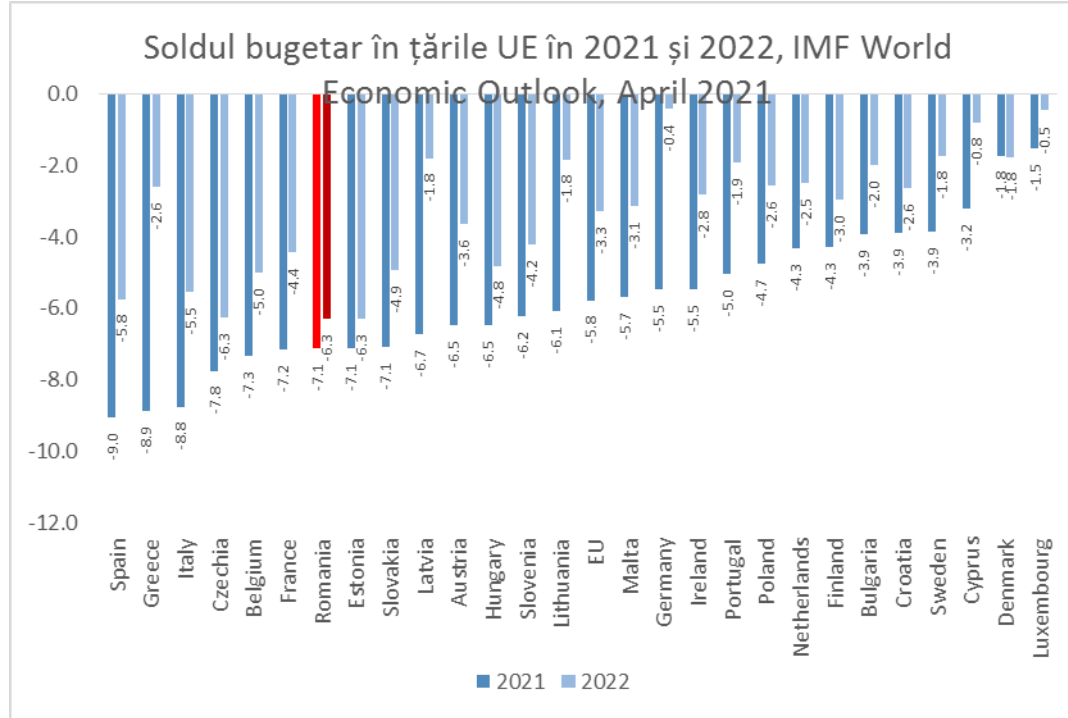

Context general (2)

- **Reducere sprijin economie vs. pregatire pentru provocari mari ...prezenta statului in economie (sectoare strategice) va persista**
- **Redresare inegala, castigatori si perdanti; transformarea economiilor... the post-covid economy –regandire lanturi de productie (regionalizare?)**
- **Divergente in lume: rate vaccinare si sprijin economie**
- **Reguli fiscale “dezactivate” in UE pana in 2023**
- **US Treasury (J. Yellen), IMF, OECD, EU (Gentiloni): fight tax evasion and avoidance (floor profit tax rate worldwide...21%?); race to the bottom and erosion of tax base be stopped**
- **Noile tehnologii schimba practici CBs si sisteme financiare**
- **Climate change va forta schimbarea economiilor...costuri...**

Economia Romaniei (1)

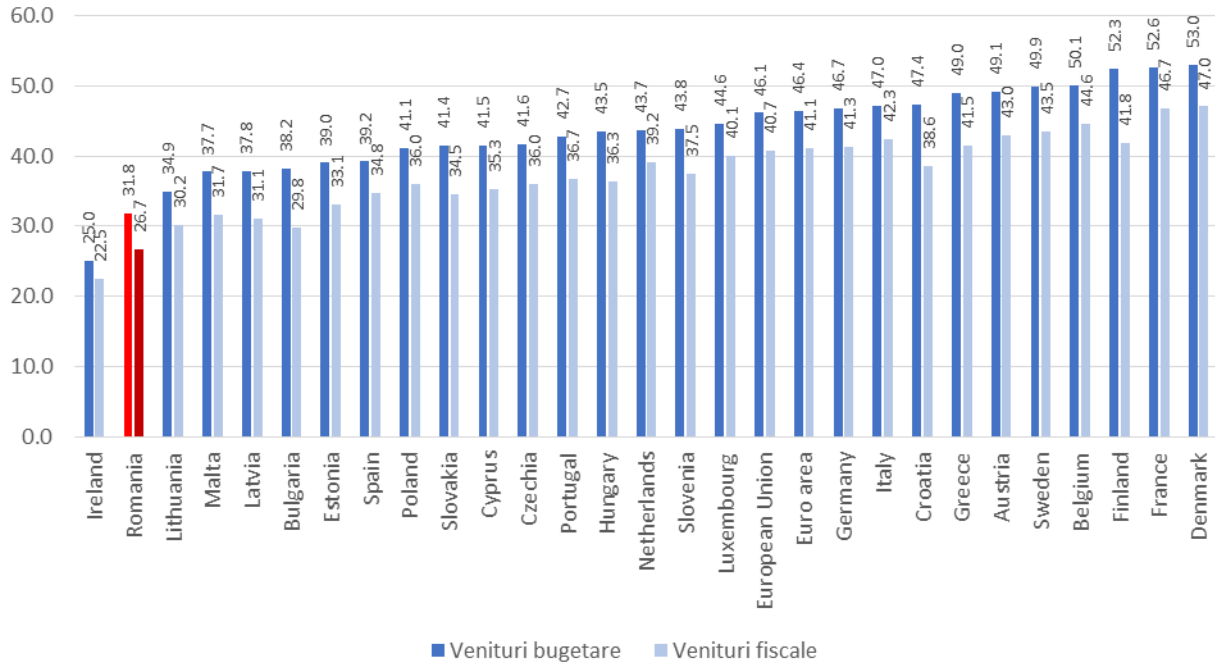
- **Mediul de afaceri sa promoveze VACCINAREA!**
- **Cresterea PIB in 2021 5-6%: efectul de baza (rebound); investitii publice (5.5% PIB), constructii, retail etc**
- **Presiuni inflationiste, in pas cu tendinte in regiune...**
- **BNR (CBs): stop la scadere rate de politica monetara, raman real negative**
- **Corectia bugetara este esentiala pentru stabilitatea economiei, a leului**
- **Deficit bugetar cash in 2021 probabil sub 7% (proгноza MFP 7,16%), deficit ESA cca 8% of GDP in 2021;**
- **Deficit in scadere si dupa 2021, insa sarcina mai complicata din cauza naturii structurale; in alte economii UE reducere mai facila...**
- **Bancile au capitalizare buna, NPLs 3.9% in dec. 2020 (3,8% media UE) –dar vezi avertismente BCE --impact pandemiei...si climate change**
- **Aproape 40% din valoarea adaugată la noi este de la firme din sectoare carbon-intensive, iar în bilanțul bancilor aproape 70 la sută din creditare este catre firme din sectoarele carbon-intensive**

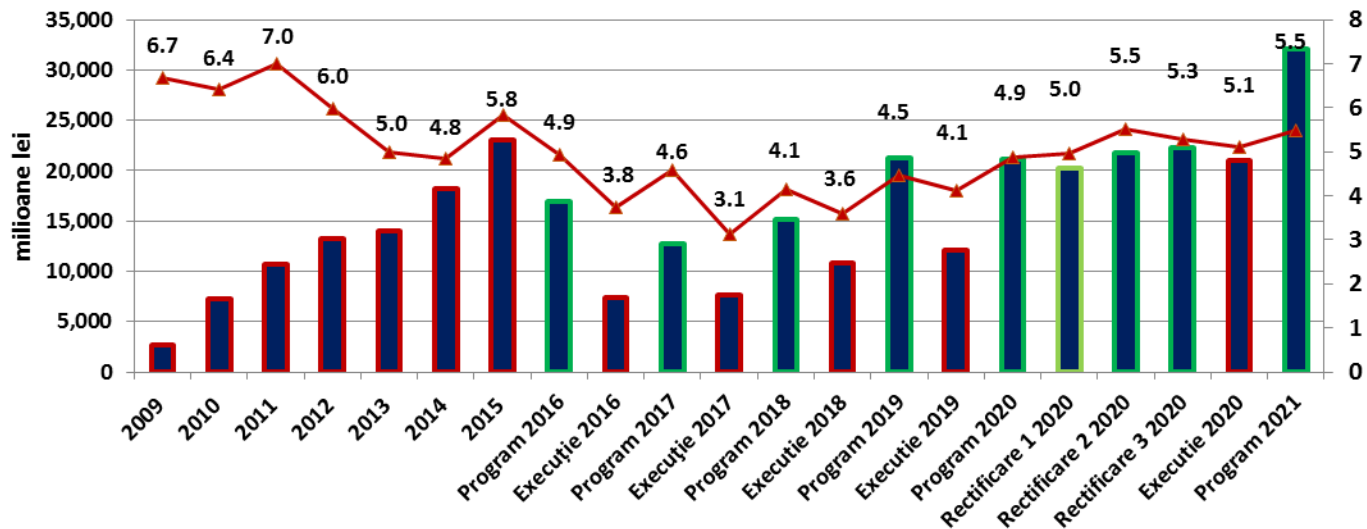

2. Economia Romaniei: Planul Nationale de Redresare si Rezilienta (PNRR) (2)

- PNRR (cca. 14% PIB) ajuta mult: redresare si transformare (ecologizare, digitalizare, etc); atenuare probleme structurale, corectia macro, competitivitate (deficite externe)
- PNRR= plus anual potential de 2,5% din PIB la bugetul public (venituri acum cca 31% din PIB; in regiune sunt cu 3-10% din PIB mai mari)
- Investitiile publice (IP) pot fi 7,5% din PIB, max ultim deceniu (crestere PIB potential de cca 1%); realizare 50% din PNRR: 6-6,5% (IP) din PIB
- Rate medii de crestere a PIB de 5% fezabile (PNRR influenteaza PIB-ul potential afectat negative de pandemie si criza)
- Accent necesar pe educatie si sanatate publica; pondere din PIB acum cu cca 2% sub media UE la educatie si 1,5% la sanatate publica
- Eligibilitatea proiectelor PNRR nu este simpla...PNRR= o cauza nationala
- Ratingul Romaniei ar putea fi BBB+ in 2024 in functie de consolidarea bugetara

Venituri bugetare și fiscale în 2019 (%PIB, date CF)

■ Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare

▲ Cheltuieli pentru investiții, % din PIB (scala din dreapta)

Economia Romaniei (3)

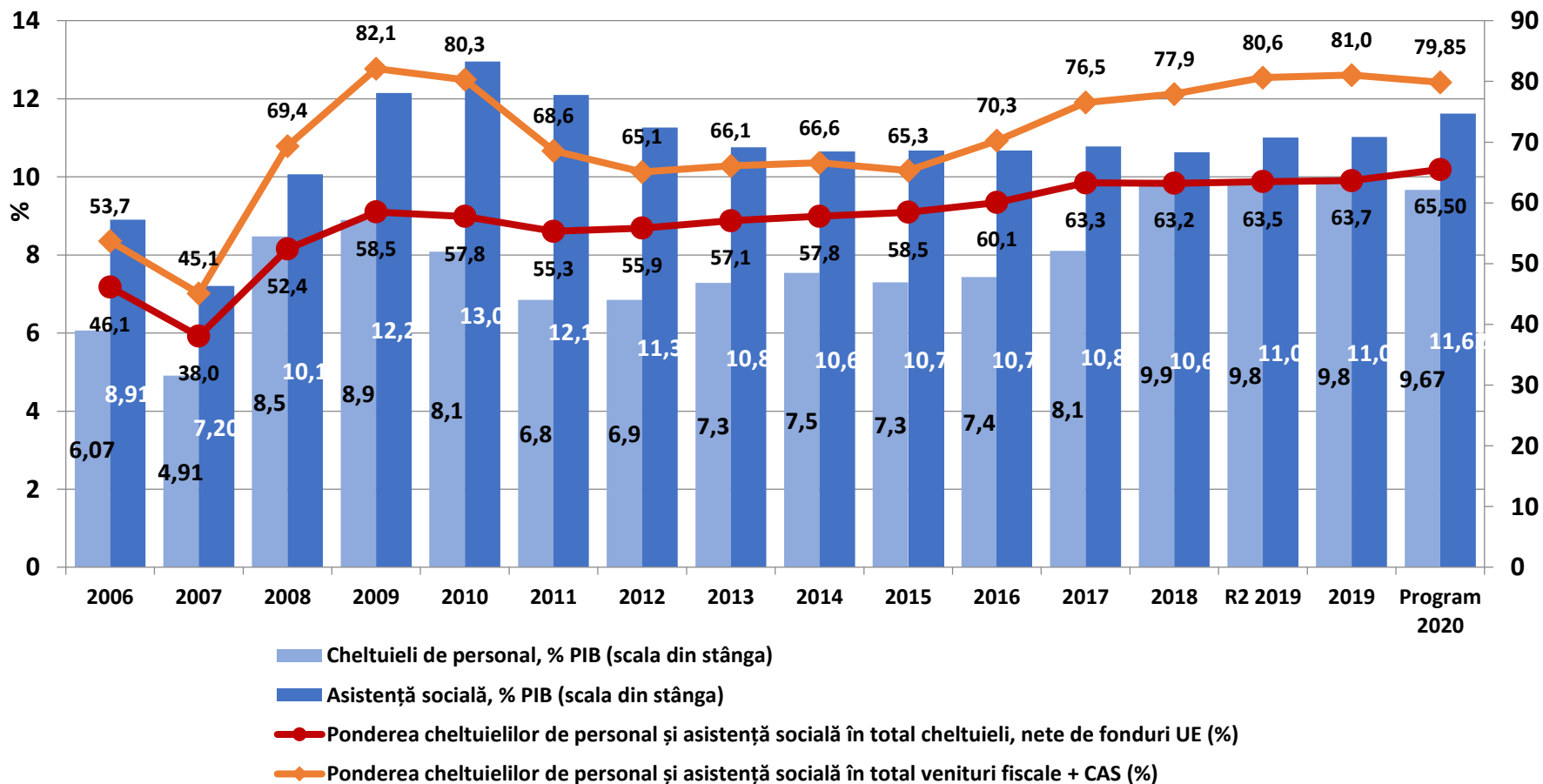
- Deficit bugetar (cash si ESA) poate fi sub 3% din PIB in 2024, cu datorie publica sub 55% din PIB
- De tintit deficit bugetar primar zero la mijlocul deceniului
- Ar ajuta intrarea in ERM2 si Uniunea Bancara; intrare in zona euro la orizont 2028-2029
- Consolidarea bugetara cere venituri fiscale/bugetare mai mari; focus numai pe parte de cheltuieli insuficient
- Deficit structural “extins” mai mare cu 3% din PIB daca avem in vedere media cheltuielilor pentru educatie si sanatate in UE; sub-finantam cronic aceste sectoare...
- Deficit de cont curent in jur de 5% din PIB –singular in regiune; poate fi redus prin crestere in lanturile de valoare (productie)

Economia Romaniei (4)

- **Sa avem venituri fiscale (inclusiv contributi) peste 30% din PIB GDP in cativa ani**
- **Venituri fiscale mai mari ar face bugetul mai robust si ar ajuta finantarea sectoarelor subfinantate cronic (acum este dominat de cheltuieli rigide)**
- **Ce este de facut: eliminarea portitelor (loopholes), o colectare mai buna; combaterea ferma a tax evasion and tax avoidance.**
- **Reforma ANAF, digitalizarea sunt esentiale**
- **Viziunea FMI (Vitor Gaspar et. Al. 2021): sisteme mai echitabile sunt necesare in tarile dezvoltate, in lume in general**

Rigidizarea accentuată a structurii cheltuielilor bugetare

Evoluția ponderii cheltuielilor de personal și asistență socială în perioada 2006 – 2020 în România (standarde cash)

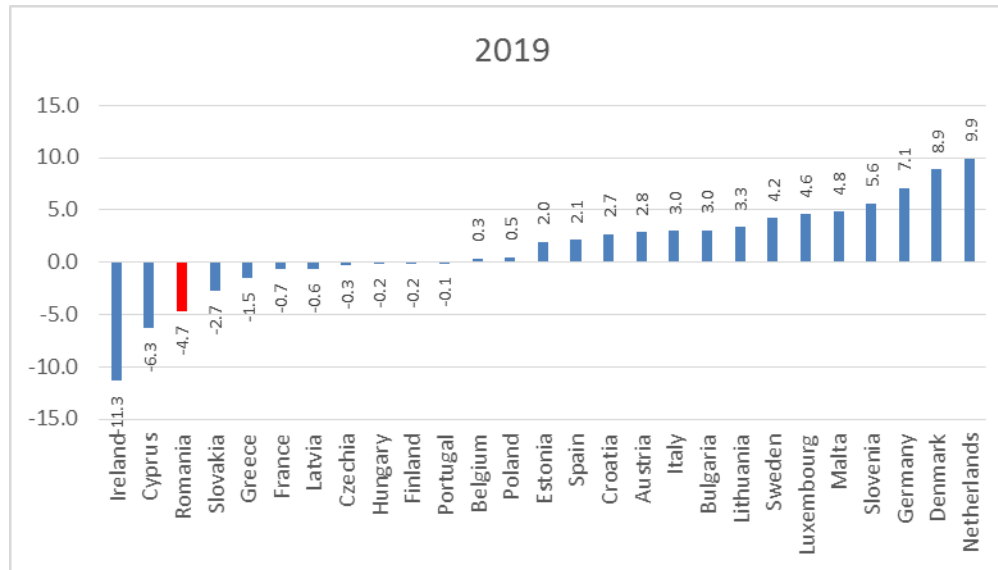

Sursa: MFP, calcule Consiliul Fiscal

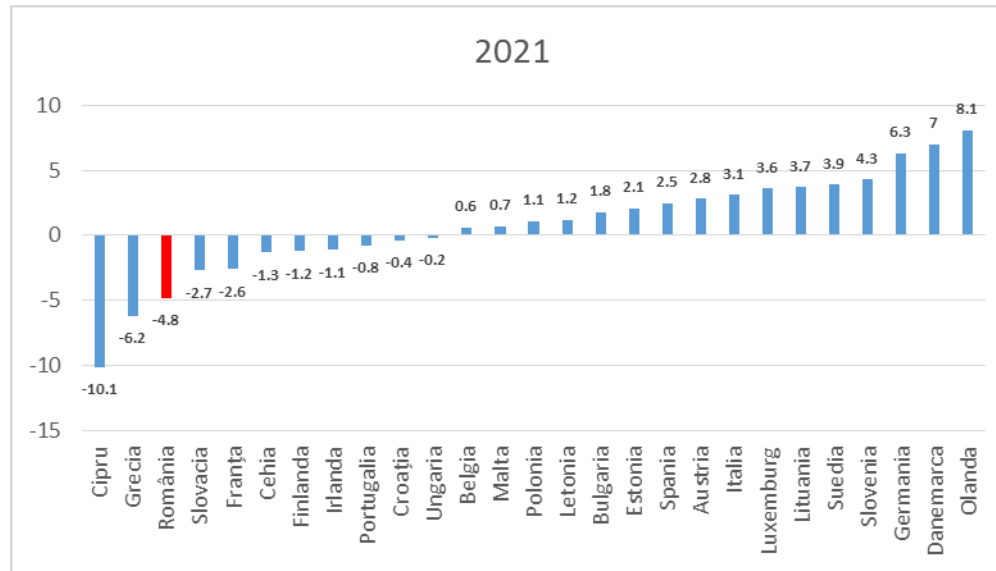
Economia Romaniei (5)

- Rolul *Entrepreneurship*, IT based start ups (excelenta romaneasca)
- Banca de Dezvoltare trebuie sa existe cat mai grabnic
- Reforma salarizarii si a sistemului de pensii –au inechitati majore
- Listare SOEs poate ajuta guvernanta; de mentinut controlul in domenii strategice (energie, utilitati, etc)
- Pamantul arabil ca resursa strategica, ca si resurse apa (Food crisis)
- Agrobusiness: sector strategic (in UE este o dezbatere, viitorul PAC ?)
- Sectorul medical trebuie sa fie sprijinit, ca si industria farma
- Companiile autohtone au nevoie de capitalizare mai buna; disciplina financiara o mare problema
- Bancile sa fie mai indraznete in finantarea IMM-uri; resurse europene

Economia Romaniei: balanta contului curent

Economia Romaniei: balanta contului curent

Concluzii

- Redresarea a inceput, dar pandemia persista; guvernarea trebuie sa fie axata pe urgente: pandemie si sustinere economie, corectia bugetului
- Controlul pandemiei depinde de rata vaccinarii si reguli respectate
- Mediu extern cu incertitudini mari; tensiuni geopolitice
- Investitiile in “Noua economie” sunt esentiale
- Corectie macro pana in 2024...atentie la non-liniaritati (refluxuri de capital din EMs)
- Plasarea in lanturi de productie cu valoare adaugata mai inalta
- Buget public mai robust, cu venituri mai mari
- Climate change prezinta riscuri foarte mari pentru societate/economie
- Solidaritatea poate face diferenta Romania nu exceleaza